

Een verzorgingskaart maken voor je huisdier

Taalhandeling:	Instrueren	Instrueren	ervaarles
Schrijftaak:	Een verzorgingskaart maken voor iemand die jouw huisdier verzorgt.		instructieles
Lesdoel:	Leerlingen leren de KLUNS-strategie voor een instructietekst gebruiken.		oefenles
Nieuwsbegrip- onderwerp:	Vogelgriep		oefenles

De Nieuwsbegrip schrijflessen werken met één handleiding voor A en B. Aanwijzingen voor verschillen tussen A en B en voor werken met zwakke en sterke leerlingen vindt u in de handleiding en op blz. 6.

Overzicht van de twee lessen

Les 1

1. Klassegeprek over verzorgen van dieren.
2. In groepjes te weten komen hoe je een bepaald huisdier moet verzorgen.
3. Modellen/hardop denkend voordoen hoe u een instructietekst schrijft voor het verzorgen van een plant. En strategie KLUNS bespreken.
4. Informatie ordenen door schema in te vullen.
5. Instructietekst schrijven m.b.v. strategie.
6. Tussen les 1 en les 2: verzorgingskaart voorleggen aan lezer-verzorger.

Les 2

7. Klassegesprek over wat lezers van de teksten vonden.
8. Teksten verbeteren m.b.v. feedback lezers en checklist.
9. Definitieve verzorgingskaart schrijven.
10. Terugkijken op wat geleerd is.

Handleiding Les 1

Materiaal

- Voor de leerlingen: opdrachtblad en blaadjes om de teksten op te schrijven.
- (In les 2) Stevig papier voor de definitieve verzorgingskaarten.

Vooraf

- Lees beide lessen goed door.

OPDRACHT 1 Voorbereiden: hoe moet je je dier verzorgen?

Bespreek met de leerlingen:

- Hoe verzorg je huisdieren? Hoe moet dat als je er eens niet bent? Hoe doen we dat met de dieren op school? Haal daar een aantal richtvragen uit zoals: wat moet het

dier *eten*, hoe moet zijn verblijf *schoongemaakt* worden, moet het *gewassen* worden?
Zet deze richtvragen op het bord.

- Welke leerlingen hebben welke huisdieren?

Vorm groepjes met een of meer kinderen die een zelfde huisdier hebben. Leerlingen zonder huisdier sluiten zich bij een van de groepjes aan. Geef de opdracht:

- Zorg ervoor dat iedereen in het groepje zo veel mogelijk te weten komt over het verzorgen van het dier. Maak aantekeningen.

OPDRACHT 2 Schrijfopdracht: wat ga je schrijven en voor wie?

- Leg de leerlingen uit: ze gaan een verzorgingskaart maken, dat is een kaart met instructies over hoe je je huisdier verzorgt, geschreven voor iemand die de verzorging moet overnemen.
- De groepjes gaan aan de slag. Laat hen werken tot alle leerlingen wat aantekeningen gemaakt hebben.

Zwakke schrijvers: zet hen in een groep, blijf bij het groepje en ondersteun hen.

OPDRACHT 3 Hoe schrijf je een verzorgingskaart?

Vertel de leerlingen dat u nu voor gaat doen hoe je een verzorgingskaart schrijft. Het is een instructietekst, net zoals de poster in de vorige les.

Gebruik de tekst hieronder als voorbeeld voor het hardop denken en voordoen. Het is zeker niet de bedoeling de tekst letterlijk te gebruiken, doe het op uw eigen manier! (Tekst die vet is of in kader staat, schrijft u op het bord.)

*Niet alleen dieren moeten verzorgd worden, maar ook planten. Ik ga nu een verzorgingskaart schrijven voor een plant (in de klas/op school/thuis).
Waar begin ik mee? Eerst maar eens opschrijven wat de klus inhoudt, waar gaat het precies over?*

Schrijf op het bord: **KLUS**

Hier kunt u lezen hoe u een ...plant moet verzorgen.

Eerst moet ik opschrijven wat de klus is... Misschien is het niet zo'n mooie zin, maar ik kan hem altijd nog veranderen. Nu kan ik verder schrijven. Eh, als ik de plant ga verzorgen, wat heb ik dan nodig? Een gieter om water te geven, soms een beetje plantenvoedsel. Dat schrijf ik op.

Schrijf op het bord: **NODIG**

Dit hebt u nodig:
- een gieter
- plantenvoedsel

En nu kan ik erbij schrijven wat je moet doen, welke stappen erbij horen. Dat is: elke dag water geven, maar niet te veel, een scheutje per dag. Een keer in de

*week plantenvoedsel geven. En o ja, als er blaadjes dood zijn, moet je die eraf knippen. Daar heb je een schaar voor nodig, die moet ook nog bij **NODIG**.*

Schrijf 'een schaar' bij NODIG.

Gewoon water geven en blaadjes afknippen is niet zo moeilijk. Maar dat plantenvoedsel geven is ongewikkelder, dat moet ik goed uitleggen.

Schrijf op het bord: **STAPPEN**

Dit moet u doen:

- Elke dag water geven.
- Elke week plantenvoedsel geven. Let op!
 - (1) dop van de fles afdraaien
 - (2) dop ondersteboven houden en plantenvoedsel erin gieten.
 - (3) dop halfvol gieten!
 - (4) inhoud van de dop bij het water in de gieter doen.
 - (5) bij de plant gieten.
- Dode blaadjes eraf knippen.

Mooi. Is mijn kaart nu af? Kan een ander het begrijpen? Kan iemand anders de spullen wel vinden eigenlijk? Dat kan ik er maar het beste ook bij schrijven. De gieter staat in de keuken, en het plantenvoedsel in het keukenkastje. En de schaar in mijn bureaula. Dat zal ik er maar bij schrijven, anders komt het niet goed.

Vul de informatie bij **NODIG** aan.

Nu is het een goede verzorgingskaart. Die heb ik gemaakt door op te schrijven wat de KLUS is, wat er NODIG is en wat de STAPPEN zijn. Ik kan daar een strategie van maken: de KLUNS-strategie.

De leerlingen maken opdracht 2 op hun blad.

OPDRACHT 4 Voorbereiden: je aantekeningen ordenen met de strategie

- Zelfde groepjes. Bespreek wat de bedoeling is: alles wat ze weten over het verzorgen in het schema opschrijven. En wat nog mist in het schema aanvullen.
- De leerlingen gaan aan de slag en helpen elkaar waar nodig.

Zet **zwakke schrijvers** in een groep, blijf bij het groepje en ondersteun hen. Of laat hen de tekst niet zelf opschrijven, maar dicteren aan een medeleerling. **Sterke schrijvers** laat u de stappen gedetailleerder beschrijven of een extra klus doen, zoals bij niveau B. **Verschil A en B:** A-leerlingen vullen het schema voor één klus, B-leerlingen doen meer klussen.

OPDRACHT 5 De eerste versie van de tekst schrijven

Leerlingen schrijven de tekst voor hun verzorgingskaart (los blaadje of schrijfschrift).

OPDRACHT 6 De tekst laten lezen aan de verzorger

Spreek met de leerlingen af wat ze met deze eerste versie doen: laten lezen door iemand anders die het dier zou kunnen verzorgen (familielid, vriend, buren). Vraag die persoon: hoe kan de verzorgingskaart nog beter om de instructies goed uit te voeren? Schrijf de tips van de lezer op!

Afronding

Geef de leerlingen complimenten en ga na of de afspraak bij 5 duidelijk is.

Handleiding Les 2

Materiaal

Opdrachtblad voor de leerlingen

OPDRACHT 7 De lezersreacties bespreken

Bespreek met de leerlingen wat ze na de eerste les gedaan hebben met hun tekst.

- Aan wie heb je de instructies laten lezen?
- Vonden ze het duidelijk? Wat kon beter? Was het bij de Klus, Nodig of de Stappen?

OPDRACHT 8 De teksten verbeteren

De leerlingen vormen schrijfmaatjes. Geef opdracht:

- Lees elkaars instructieteksten.
- Gebruik de checklist.
- Bespreek: wat zeiden de lezers erover? Wat kunnen ze nog verbeteren? Hoe kunnen ze dat doen? Schrijf bij je tekst wat je wilt verbeteren.

Zwakke schrijvers: zet hen in een groep, blijf bij het groepje en ondersteun hen.

OPDRACHT 9 De verzorgingskaart afmaken

- De leerlingen maken hun definitieve verzorgingskaart.
- Laat de leerlingen hun verzorgingskaart zo mooi mogelijk maken (kan ook op een ander moment). Ze kunnen er afbeeldingen bij plakken, kleuren bij gebruiken enzovoort. Ook kunt u de kaarten plastificeren.

OPDRACHT 10 Terugkijken: het schrijven bespreken

- Laat de leerlingen de vragen bij opdracht 10 beantwoorden en bespreek deze kort.
- Rond de les af.

Verschillen in de lessen tussen niveau A en B

	B	A
Opdrachtblad	Formulering in groep 7/8-taal	Formulering in groep 5/6-taal
Instructietekst schrijven	Bij meer dan één klus	Bij één klus

Rubrics

Alles staat erin	4	3	2	1
Alles wat je nodig hebt om de klus uit te voeren staat erin.	Op de kaart staat bij elke klus wanneer het moet, wat je nodig hebt, waar je dat kunt vinden. En er staat stap voor stap precies in hoe het moet.	Op de kaart staan meer klussen, wat je nodig hebt en stap voor stap hoe je het moet doen. Maar soms ontbreekt er nog informatie.	Op de kaart staat één klus, wat je nodig hebt en stap voor stap hoe je het moet doen. Soms ontbreekt er nog informatie.	Het begin is er. Maar de verzorger weet nog niet genoeg om het dier te kunnen verzorgen.

Volgorde	4	3	2	1
Alle stappen staan in een goede volgorde.	Alle stappen staan in een goede volgorde.	De meeste stappen staan in een goede volgorde.	De volgorde is voor ongeveer de helft goed.	De stappen staan erin. Nu kunnen ze op volgorde gezet worden.

Duidelijkheid	4	3	2	1
De stappen zijn duidelijk en kort opgeschreven.	Vrijwel alle stappen zijn duidelijk en kort opgeschreven.	Minstens driekwart van de stappen is duidelijk en kort opgeschreven.	Minstens de helft van de stappen is duidelijk en kort opgeschreven.	Een enkele stap is al duidelijk en kort opgeschreven.

Leuk en mooi	4	3	2	1
De verzorgingskaart ziet er leuk en mooi uit en de tekst is goed leesbaar.	De kaart ziet er leuk en mooi uit en de tekst is heel goed leesbaar.	De kaart ziet er aardig uit. De tekst is leesbaar.	De tekst is leesbaar, de kaart ziet er nog niet zo goed uit. Of: de kaart ziet er wel leuk uit, maar de tekst is hier en daar nog niet goed te lezen.	Het begin is er. Je kunt zien dat het een verzorgingskaart moet worden.

Goede zinnen, geen fouten	4	3	2	1
De zinnen zijn goed geformuleerd.	De zinnen lopen goed en de woorden zijn goed gekozen. Er staan geen fouten meer in.	De zinnen lopen goed en de woorden zijn goed gekozen. Minstens driekwart ervan is goed geschreven.	Minstens de helft van de zinnen loopt goed. Minstens de helft is goed geschreven.	Enkele zinnen lopen al goed. Minstens de helft van de woorden is goed geschreven.

Niveaus bij Nieuwsbegrip Schrijven

Verschillen tussen leerlingen kunnen op het gebied van schrijfvaardigheid groot zijn. In de Nieuwsbegrip schrijflessen gaan we hier op de volgende manieren mee om:

- Niveau A en B hebben **verschillende opdrachtbladen**. De instructies zijn op niveau A eenvoudiger geformuleerd en opdrachten kunnen eenvoudiger zijn.
- A en B hebben **dezelfde handleiding**. De schrijftaak en de lesopbouw is op beide niveaus hetzelfde. Soms geeft de handleiding aan wat het verschil is tussen A en B.
- Aan leerlingen uit groep 5-6 stelt u **andere eisen** dan aan leerlingen in groep 7-8 waar het gaat om de kwaliteit van hun tekst. Deze eisen vindt u terug in de rubrics: niveau A presteert op A1 en A2, B presteert op B1 en B2. Rubrics zijn opgenomen in instructie- en oefenlessen, niet in ervaarlessen.
- In de handleiding vindt u eveneens **extra aanwijzingen voor zowel sterke als zwakke leerlingen**. Dit zijn aanwijzingen die voornamelijk betrekking hebben op meer of minder ondersteuning. Voorbeelden zijn een extra stukje schrijven voor snelle leerlingen en werken aan de instructietafel voor langzamere leerlingen.